

ZAPISNIK

sa 133. sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, održane 7. marta 2016. godine

Sjednica je počela u 11:15 časova.

Predsjedavao je Aleksandar Damjanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici: Zoran Jelić, Veljko Zarubica, Rešid Adrović, Filip Vuković, Damir Šehović, Srđan Milić i Goran Tuponja.

Poslanik Almer Kalač najavio je odsustvo sa sjednice.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici: Nik Gjeloshaj, Strahinja Bulajić, Milutin Đukanović i Nebojša Medojević.

U svojstvu predstavnika predlagača sjednici su prisustvovali: Ana Krsmanović, generalna direktorica Direktorata za centralnu harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije u javnom sektoru u Ministarstvu finansija; Biljana Pantović, v.d. direktora Agencije za nadzor osiguranja i Ivana Vuletić, glavni ovlašćeni aktuar Agencije za nadzor osiguranja.

Sjednici su u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovali: Dragica Sekulić, generalna direktorica Direktorata za energetske efikasnost u Ministarstvu ekonomije; Božidar Pavlović, savjetnik u Direktoratu za energetske efikasnost u Ministarstvu ekonomije; Jasna Sekulović, projekt menadžer GIZ-ovog (njemačko društvo za međunarodnu saradnju) Otvorenog regionalnog fonda za Jugoistočnu Evropu- Energetska efikasnost; Saša Ščekić, pomoćnik generalnog sekretara Zajednice opština Crne Gore; Aleksandar Mitrović, rukovodilac sektora za pravne, finansijske i opšte poslove Privredne komore Crne Gore; Sanja Rašović, predstavnik NVO „Građanska alijansa“ i Novo Govedarica, predstavnik NVO „Crnogorski centar za energetske efikasnost“.

Informacije u pisanoj formi, povodom razmatranja primjene Zakona o efikasnom korišćenju energije, dostavili su: Ministarstvo ekonomije, GIZ I Zajednica opština Crne Gore.

Rad sjednice su pratili predstavnici medija.

Predsjednik Odbora konstatovao je da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

-Usvajanje zapisnika sa 131. i 132. sjednice-

1. PRIMJENA ZAKONA O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE;
2. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSIGURANJU i
3. TEKUĆA PITANJA.

* * *

Zapisnici sa 131. i 132. sjednice Odbora usvojeni su bez primjedbi.

* * *

Prva tačka - PRIMJENA ZAKONA O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE

Predsjednik Odbora, Aleksandar Damjanović, u uvodnom izlaganju ukazao je da Odbor za ekonomiju, finansije i budžet u skladu sa Poslovnikom Skupštine Crne Gore, Akcionim planom za jačanje zakonodavne i nadzorne uloge Skupštine i Planom rada Odbora za 2016. godinu, u kontinuitetu prati sprovođenje zakona i politika u oblastima koje su u nadležnosti Odbora. Takođe, podsjetio je da je Odbor 19. aprila 2012. godine održao konsultativno saslušanje na temu: „Javni dijalog o održivom korišćenju energije u Jugoistočnoj Evropi – stanje u Crnoj Gori“, sa posebnim osvrtom na primjenu tadašnjeg Zakona o energetske efikasnosti. Zatim da je, nakon dvije godine, 24. marta 2014. godine, održao konsultativno saslušanje na temu: „Efikasno korišćenje energije, stanje u Crnoj Gori sa osvrtom na Nacrt zakona o efikasnom korišćenju energije“, te da je na bazi navedenog na 72. sjednici, održanoj 3. oktobra 2014. godine, razmotrio Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije, koji je Skupština Crne Gore usvojila 16. decembra 2014. godine.

U nastavku izlaganja ukazao je da je Odbor u pravilnim intervalima imao priliku da se u kontinuitetu bavi tematikom energetske efikasnosti, koja nije manje značajna od oblasti energetike koju Odbor prati kroz nadzornu ulogu nad radom Regulatorne agencije za energetiku. Ocijenio je da je nakon nešto više od godinu dana od primjene novog zakona pravi trenutak da se kroz ocjenu primjene Zakona o efikasnom korišćenju energije sagleda stanje i dobiju određena mišljenja u odnosu na to kako se sprovodi Zakon. Takođe, saopštio je da je u pripremi za sjednicu ostavljena mogućnost učesnicima, odnosno pozvanim gostima da dostave pisano mišljenje o navedenoj temi. U odnosu na navedeno konstatovao je da je Ministarstvo ekonomije dostavilo Informaciju o primjeni Zakona o efikasnom korišćenju energije, zatim da je Zajednica opština Crne Gore dostavila Aktivnosti Zajednice opština na implementaciji propisa u oblasti efikasnog korišćenja energije, kao i da je predstavnica GIZ-a dostavila dopis kojim se daje generalni osvrt na oblast efikasnog korišćenja energije u Crnoj Gori.

Generalna direktorica Direktorata za energetske efikasnost u Ministarstvu ekonomije, Dragica Sekulić, u uvodnom izlaganju zahvalila se predsjedniku i članovima Odbora na velikom doprinosu u promovisanju aktivnosti koje su doprinijele boljem razumijevanju značaja energetske efikasnosti u Crnoj Gori. Navela je da se u odnosu na ranije sjednice sada može sagledati primjena Zakona o efikasnom korišćenju energije. Takođe, ukazala je da se Zakonom o efikasnom korišćenju energije uređuju odnosi u području efikasnog korišćenja energije u sektorima finalne potrošnje, zatim obaveze za donošenje programa i planova za poboljšanje energetske efikasnosti na nacionalnom i lokalnom nivou i na nivou energetske subjekata i potrošača, njihovo sprovođenje, javna ovlaštenja i odgovornosti za utvrđivanje i sprovođenje politike energetske efikasnosti, kao i sve ostale mjere energetske efikasnosti i obveznici njihovog sprovođenja. Imajući u vidu da se Zakon odnosi na finalnu potrošnju energije, istakla je da se isti ne odnosi na energetske efikasnost u postrojenjima za proizvodnju, prenos i distribuciju energije i ukazala da je energetska efikasnost u ovim postrojenjima uređena novim Zakonom o energetici.

Takođe, ukazala je da se nakon donošenja Zakona, u toku 2015. godine u skladu sa rokovima, pristupilo izradi podzakonskih akata u cilju kompletiranja osnovnog okvira za uspješno sprovođenje Zakona. Navela je da je pripremljeno 17 podzakonskih akata, od čega je 16 objavljeno u „Službenom listu Crne Gore“, dok se očekuje i usvajanje jednog preostalog

pravilnika. Takođe, saopštila je da je namjera Ministarstva ekonomije (Ministarstva) da nastavi sa donošenjem podzakonskih akata, imajući u vidu da Zakon ne propisuje označavanje i eko dizajn uređaja, odnosno koliko grupa uređaja mora biti prepoznato podzakonskim aktima, te da će shodno navedenom u narednom periodu donositi podzakonske akte za različite grupe uređaja, posebno za one koji se koriste u domaćinstvu.

U nastavku izlaganja ukazala je na poteškoće sa kojima se Ministarstvo susrijeće u sprovođenju Zakona i istakla da se značajan aspekt Zakona odnosi na energetske efikasnost zgrada, odnosno obavezu sertifikovanja energetske karakteristika zgrada, kako bi se stekli uslovi za energetske označavanje objekata. U odnosu na navedeno saopštila je da ne postoji nacionalni softver za proračun i određivanje energetske klase zgrade, te da su nakon dva neuspjela tendera za pribavljanje softvera morali da odustanu od javne nabavke i da vrate sredstva donatoru, imajući u vidu da ista nijesu potrošena za tri godine. Navela je da se očekuje da će aktivnosti na izradi softvera biti realizovane tokom 2016. godine ili početkom 2017. godine kroz tehničku podršku koja je obezbijedena od strane Njemačke razvojne banke (KfW), kako bi se počelo s energetske označavanjem zgrada.

Takođe, ukazala je da je još jedna od poteškoća i primjena Zakona na lokalnom nivou, tj. u jedinicama lokalne samouprave. Istakla je da se primjena Zakona značajno razlikuje od opštine do opštine, zavisno od kadrova kojim pojedine opštine raspolažu i iskazala bojazan da u opštinama nema dovoljno kapaciteta za realizaciju obaveza koje proističu iz Zakona, kao što su pripreme programa i planova energetske efikasnosti, kao i primjena istih. Imajući u vidu navedeno informisala je prisutne da je Ministarstvo svojim Programom i Planom javnih nabavki predvidjelo pružanje tehničke pomoći, odnosno angažovanje eksternih stručnjaka koji bi obučili ljude pojedinačno po opštinama na koji način da pripremaju programe i planove energetske efikasnosti. Takođe, navela je da za sad imaju programe i planove Glavnog grada, Opštine Tivat i Opštine Bar.

Istakla je da je inspekcijski nadzor treća stvar koja nedostaje da bi se u potpunosti primijenio Zakon. Ukazala je da su Zakonom data velika ovlašćenja tržišnoj inspekciji u smislu nadzora tržišta, odnosno praćenja označavanja uređaja, te da će Ministarstvo u toku godine obezbijediti dodatne obuke tržišnim inspektorima kako bi se ojačali kapaciteti tržišne inspekcije za kontrolu označavanja energetske efikasnosti i eko dizajna proizvoda koji utiču na potrošnju energije u skladu sa usvojenim pravilnicima.

U nastavku izlaganja se osvrnula i na projekte koje Ministarstvo realizuje u ovoj oblasti. Navela je da su kroz Zakon date značajne obaveze javnom sektoru, odnosno Vladi u smislu realizacije takve vrste projekata. U tom smislu ukazala je da se realizuju dva projekta u javnim objektima. Jedan projekat se finansira iz kredita Svjetske banke i odnosi se na rekonstrukciju zdravstvenih objekata, dok se drugi projekat finansira iz kredita Njemačke razvojne banke (KfW) i odnosi se na rekonstrukciju obrazovnih objekata. Navela je da će kroz drugi projekat biti rekonstruisan određeni dio objekata administrativnih zgrada koje koriste organi Vlade, te da se sledeće godine očekuje rekonstrukcija zgrade Ministarstva finansija i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, zatim zgrade Skupštine Crne Gore i zgrade Ministarstva pravde. Osim navedenih projekata koji se realizuju u javnom sektoru, saopštila je da Ministarstvo, odnosno Vlada Crne Gore ima obavezu da pruži određene podsticaje domaćinstvima u realizaciji projekata energetske efikasnosti, te da već treću godinu za redom realizuju projekat „Energy wood“ kojim obezbjeđuju beskamratne kredite preko komercijalnih banaka za ugradnju sistema za grijanje na moderne oblike biomase. Osim navedenog ukazala je da imaju i projekat „Solarni katuni“, koji se odnosi na ugradnju solarnih

sistema na katunima širom Crne Gore. Saopštila je da projekat, zbog neispravnih ponuda na nekoliko tendera uzastopno, prethodne dvije godine nije realizovan, te da ove godine imaju obezbijedena sredstva iz Budžeta u iznosu od 55 hiljada eura.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnice Ministarstva ekonomije, takođe, shodno članu 69 Poslovnika Skupštine Crne Gore, osnovne napomene, stavove i sugestije u pogledu dosadašnjih aktivnosti u primjeni Zakona o efikasnom korišćenju energije, iznijeli su i predstavnici: Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ); Zajednice opština Crne Gore; Privredne komore Crne Gore; NVO „Građanska alijansa“ i NVO „Crnogorski centar za energetske efikasnost“.

Predstavnica GIZ-a, Jasna Sekulović, podsjetila je da od 2010. godine GIZ sprovodi projekat „Javni dijalog o održivom korišćenju energije u Jugoistočnoj Evropi“ sa ciljem uspostavljanja dijaloga i nalaženja najboljih rješenja u primjeni politika u oblasti energetske efikasnosti. Istakla je da je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore prepoznat u regionu kao predvodnik parlamentarnih dijaloga na teme energetske efikasnosti kroz primjenu mehanizma organizovanja konsultativnog saslušanja, te da su navedeno, kao primjer dobre prakse, preuzeli određeni parlamentarni odbori zemalja regiona. U poređenju sa zemljama Jugoistočne Evrope, potencirala je da je Crna Gora prva zemlja koja je usvajanjem Zakona o efikasnom korišćenju energije uskladila nacionalno zakonodavstvo sa novom EU direktivom u toj oblasti, kao i da je predvodnik u dijelu inteziteta sprovođenja različitih projekata sanacije i obnove objekata, tj. škola i bolnica, po principima energetske efikasnosti. Ukazala je da se u procesu primjene Zakona prepoznaju određene poteškoće, posebno u dijelu ispunjavanja obaveza lokalnih samouprava, nedostatak kapaciteta u istim, nepostojanja održivog državnog fonda za finansiranje projekata energetske efikasnosti, te u vezi sa tim iskazala očekivanje da se kroz diskusiju dođe do konkretnih predloga za prevazilaženje prepreka u primjeni Zakona. Upoznala je Odbor sa novim projektom koji GIZ sprovodi u cilju pružanja podrške Ministarstvu ekonomije u monitoringu postignutih ušteda energije, kroz primjenu softverske aplikacije MVP, i u vezi sa tim istakla da je potrebno izvršiti adekvatne izmjene važećeg Zakona kako bi navedeni softver omogućio kvalitetno praćenje postignutih ušteda, promovisanje isplativosti ulaganja u mjere energetske efikasnosti, kao i razmjenu podataka sa javnošću, ministarstvima, lokalnim samoupravama i drugim organizacijama.

Predstavnica NVO „Građanska alijansa“, Sanja Rašović, istakla je da se navedena nevladina organizacija duži period bavi pitanjima energetske efikasnosti sa ciljem iniciranja dijaloga između donosilaca odluka kako bi se pronašle adekvatne preporuke i rješenja. Podsjetila je da je shodno Operativnom planu poboljšanja energetske efikasnosti organa državne uprave za 2015. godinu predviđen set uslova, između ostalog, obezbjeđenje stručnih kapaciteta, kako bi se sprovela uspješna implementacija mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru. Takođe, podsjetila je da je resorno Ministarstvo ukazalo da su uslovi ispunjeni kod namjenskih projekata energetske efikasnosti koji se finansiraju iz kredita, međutim, da je situacija drugačija kod projekata koji se finansiraju iz tekućeg i investicionog održavanja. U vezi sa tim, ukazala je da postoji nedostatak sredstava u okviru redovnog budžetskog finansiranja koje bi omogućilo realizaciju planiranih aktivnosti u ovoj oblasti. Predstavnicu „Građanske alijanse“ interesovalo je da li je Ministarstvo ekonomije prilikom planiranja budžeta tražilo više sredstava za oblast energetske efikasnosti, kakav je stav Vlade

u pogledu tih zahtjeva, da li se smatra potrebnim da se uključi Ministarstvo finansija u diskusiju na navedenu temu, da li postoji inicijativa za osnivanje državnog fonda za projekte u oblasti energetske efikasnosti iako to nije zakonom definisano, kao i koji su razlozi poništavanja dva tendera za javnu nabavku softvera potrebnog za sertifikovanje energetske karakteristika zgrada imajući u vidu da su još od 2010. godine odobrena sredstva u iznosu od oko 0,5mil.€ za izradu istog.

Predstavnik Privredne komore Crne Gore, Aleksandar Mitrović, podsjetio je da je Privredna komora Crne Gore u 2009. godini osnovala Odbor udruženja za energetske efikasnosti koji čine privredni subjekti čija je osnovna djelatnost vezana za energetske efikasno korišćenje energije, a koji je na osnovu dosadašnjih diskusija o primjeni Zakona konstatovao da je evidentan problem finansiranja energetske efikasnosti. Ukazao je na potrebu da se, shodno članu 29 Zakona, sagleda mogućnost implementacije odredbi koje se odnose na podsticaje i stimulaciju primjene mjera energetske efikasnosti posebno u dijelu zgradarstva. U vezi sa tim, istakao je da privrednici ukazuju na potrebu da se termička zaštita odnosno sloj materijala koji se koristi za energetske efikasnosti ne obračunava kao bruto površina objekta, smatrajući da se na postojeći način izrade objekata uspostavlja konflikt između interesa investitora, interesa potrošača i primjene Zakona u kontekstu poslovanja po osnovu principa energetske efikasnosti. Upoznao je članove Odbora sa činjenicom da je Privredna komora Crne Gore podnijela inicijativu Ministarstvu održivog razvoja i turizma da se pripreme adekvatni akti na osnovu kojih će se investitori koji poštuju načela energetske efikasnosti osloboditi od uračunavanja u komunalije za djelove objekta koji se odnosi na termičku zaštitu. Na kraju uvodnog izlaganja, potencirao je da je neophodno pomoći privrednim subjektima i investitorima, a time i građanima, da primjene načelo energetske efikasnosti posredstvom podsticaja i stimulativnih mjera, imajući u vidu da se privreda duži period suočava sa problemom nelikvidnosti.

Zamjenik generalnog sekretara Zajednice opština Crne Gore, Saša Šćekić, ukazao je da je Zajednica opština u prethodnom periodu preduzela niz aktivnosti koje su imale za cilj da pruže podršku opštinama u implementaciji zakona kojima se uređuje energetska efikasnost. Zajednica opština od 2011. godine, u kontinuitetu, u saradnji sa Ministarstvom ekonomije i UNDP-om pruža podršku jedinicama lokalne samouprave u procesu izrade i usvajanja lokalnih energetske planova i programa unapređenja energetske efikasnosti. Naveo je da se uloga Zajednice opština u ovom procesu sastojala u obezbjeđivanju bolje komunikacije sa jedinicama lokalne samouprave u smislu pribavljanja odgovarajućih informacija za pripremu koncepta opštinskih odluka i planova koji uređuju ovu oblast. Nakon pripreme koncepta Ministarstvo ekonomije i UNDP izradili su za tri opštine (Cetinje, Bijelo Polje i Andrijevica) lokalni energetske akcioni plan koji je kasnije korišćen kao model za druge jedinice lokalne samouprave.

Takođe, informisao je Odbor da je tokom 2012. godine Zajednica opština potpisala Memorandum o saradnji sa GIZ-om koji je obezbijedio neposrednu podršku eksperata u organizovanju obuka i radionica za energetske menadžere. Nakon sprovedenog projekta, Zajednica opština je u aprilu 2015. godine potpisala Memorandum o razumijevanju između šest asocijacija lokalnih samouprava regiona (Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Republika Srpska, Makedonija, Srbija i Kosovo) i GIZ-a, o saradnji na regionalnom projektu „Energetske efikasnosti u asocijacijama lokalnih samouprava“, čiji je osnovni cilj jačanje kapaciteta kako bi

se pružila podrška opštinama u ispunjavanju zakonskih obaveza u oblasti energetske efikasnosti. Podsjetio je i na pojedine projekte koji se realizuju na osnovu gore navedenih aktivnosti.

U odnosu na kapacitete lokalne samouprave da sprovede ove projekte, istakao je da se radi o veoma skupim i kompleksnim procedurama koje zahtijevaju značajna finansijska sredstva, a koje jedinice lokalne samouprave ne mogu obezbijediti.

Predstavnik NVO „Crnogorski centar energetske efikasnosti“, Novo Govedarica, naveo je da je Crnogorski centar energetske efikasnosti ovlašćen da vrši energetske preglede sistema grijanja i klimatizacije koje je propisano članom 28 u Zakona o efikasnom korišćenju energije i da će i dalje nastaviti sa tim aktivnostima. Podsjetio je da je Zakonom propisano da će se ostali članovi Zakona, a koji podrazumijevaju obaveze za Centar, primjenjivati od 2018. i 2021. godine.

Nakon uvodnih izlaganja, na sjednici Odbora otvorena je rasprava u kojoj su učestvovali poslanici: Aleksandar Damjanović, Goran Tuponja, Veljko Zarubica i Srđan Milić.

Predsjednik odbora, Aleksandar Damjanović, naveo je da je članom 48 novog Zakona o energetici propisano da je u nadležnosti Regulatorne agencije za energetiku da prati i analizira rad i poslovanje energetske subjekata u odnosu na aktivnosti i mjere koje energetske subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti. Takođe, naveo je da se prije donošenja navedenog zakona ovom temom bavio samo Parlament, kroz Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, u dijelu nadzora. Podsjetio je da je 2014. godine na Odboru razmotren Nacrt zakona o efikasnom korišćenju energije, i da je tada ukazano da u predloženom tekstu nema jasnih osnova za formiranje samoodrživog fonda, koji bi mogao da služi namjeni finansiranja projekata energetske efikasnosti.

Iskazao je mišljenje da energetska efikasnost nije trošak već investicija i da su uštede moguće u ovoj oblasti, pogotovo kod novih zgrada. U odnosu na član 29 Zakona interesovalo ga je koliko se sredstava za finansiranje projekata i sprovođenje mjera obezbijedilo iz izvora finansiranja po osnovu pružanja energetske usluga. Imajući u vidu da su u određenim opštinama bile intenzivnije aktivnosti, ukazao je na potrebu da se Odbor obavijesti o kriterijumima i načinu odabira navedenih 15 projekata po opštinama, od kojih se devet odnosi na obrazovne, a šest na zdravstvene ustanove. Istakao je da su brojni podzakonski akti usvojeni krajem 2015. godine, ali i da postoje određene zakonske norme koje će odložiti primjenu Zakona posebno u dijelu pružanja energetske usluga na način definisan članom 49 Zakona, kao i u dijelu sertifikovanja zgrada koje su u državnom vlasništvu i vlasništvu lokalne samouprave a za koje obaveza nastaje od 2018. godine. U vezi sa tim, interesovalo ga je da li je Crna Gora spremna za realizaciju navedenih obaveza.

U odnosu na čl. 20 i 21 Zakona, koji se odnose na javne nabavke roba i usluga kao i na kupovinu ili zakup službenih zgrada, ocijenio je značajnim da se Odbor informiše da li je resorno Ministarstvo sprovodilo navedene vrste nabavki, s obzirom na činjenicu da se prednost daje objektima sa većim stepenom energetske efikasnosti iako se ponude jednako vrednuju shodno Zakonu o javnim nabavkama. Iskazao je stav da bi bilo potrebno sagledati mogućnost uvođenja određene vrste takse ili poreza na gradnju novih objekata koji bi obezbijedio određeni nivo sredstava sa namjenom da se inteziviraju aktivnosti na sjeveru Crne Gore ili na onim područjima koji nijesu obuhvaćeni navedenim projektima. Saopštio je da je

Investiciono-razvojni fond donio odluku o kreditiranju projekata za zaštitu životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora, te u vezi sa tim iskazao dilemu u pogledu prijavljivanja projekata iako su predviđeni povoljni uslovi kreditiranja, ali i ukazao da će se navedenoj temi posvetiti veća pažnja prilikom razmatranja godišnjeg izvještaja IRF-a.

Poslanik Goran Tuponja, ocijenio je da se na projektima energetske efikasnosti u Crnoj Gori dugo radi, i ukazao da postoje brojni problemi i da treba zajednički raditi na otklanjanju istih. Bio je mišljenja da je određene poteškoće trebalo otkloniti prije donošenja Zakona, a koje se, između ostalog, odnose na nepripremljenost lokalnih samouprava i inspeksijskih službi. Iskazao je interesovanje da li postoji izvještaj koji bi omogućio da se sagleda rad inspeksijskih službi u primjeni Zakona u oblasti energetske efikasnosti, kao i da li su ikada primijenjene kaznene odredbe Zakona. Takođe, postavio je pitanje zašto se kasni sa donošenjem akcionog plana za period 2016. -2018. godina.

Poslanik Veljko Zarubica, iskazao je mišljenje da u Crnoj Gori postoji dobar zakonodavni okvir koji reguliše ovu oblast, ali i da postoje problemi u primjeni zakona, kao što su: ljudski resursi, softver, izrada planova i problemi finansiranja. Iskazao je interesovanje u odnosu na učešće Zajednice opština prilikom kreiranja zakonskih rješenja u ovoj oblasti, kao i za stepen realizacije projekata poboljšanja energetske efikasnosti u Podgorici i u Nikšiću.

Poslanik Srđan Milić, ocijenio je da energetske efikasnosti ne treba posmatrati kao trošak već kao zaradu. Takođe, istakao je da problemi sa softverom postoje u mnogim segmentima javne uprave (Uprava za nekretnine, Poreska uprava i dr.), a ne samo u oblasti energetske efikasnosti, kao i ukazao na potrebu edukacije javnosti i promovisanja značaja energetske efikasnosti i iskazao nezadovoljstvo u odnosu na nedovoljno interesovanje medija, prije svega onih koji se finansiraju iz državnog budžeta, povodom rasprave na navedenu temu. Ocijenio je, takođe, da bi princip „zagađivač plaća“ bio optimalan mehanizam za rješenje problema u ovoj oblasti. Poslanika je interesovalo koje su zgrade u Crnoj Gori izgrađene po kategorijama energetske efikasnosti i kako se podstiče primjena Zakona o efikasnom korišćenju energije.

Poslanika Veljka Zarubicu interesovalo je da li se u zgradi Skupštine Crne Gore sprovode mjere energetske efikasnosti, te ocijenio svrsishodnim da se na jednoj od narednih sjednica, uz prisustvo odgovornih lica, razmotri i navedeno. S tim u vezi ukazao je da bi Skupština trebalo da bude dobar primjer drugim institucijama i javnosti.

Generalna direktorica Direktorata za energetske efikasnosti u Ministarstvu ekonomije, Dragica Sekulić, ukazala je da iz godine u godinu Direktorat kroz Budžet dobija značajno manje sredstava nego što traži, ali da je činjenica da projekti koje se realizuju nijesu jednokratni, odnosno da se ne radi o donacijama, već o kreditima koje uzima Vlada, tj Ministarstvo. Ukazala je i da se, u proceduri pregovora i odobravanja kredita, vrše analize da li se ti krediti mogu otplaćivati iz ušteda koje se postižu, te da je jasno da mogu, jer se kroz projekte rekonstrukcije javnih objekata, posebno iz oblasti zdravstva i prosvjete, postižu uštede u potrošnji energenata, u nekim slučajevima i do 50-60%. S tim u vezi, ukazala je da se ne radi o pilot projektima, već o projektima koji se finansiraju i realizuju na kontinuiranoj osnovi, poslednjih pet godina. Do sada je kroz navedene projekte realizovano blizu 50 mil €, u

svim opštinama u Crnoj Gori. U odnosu na pripremu rang liste i bodovanja, navela je da Ministarstvo ekonomije, od Ministarstva prosvjete i Ministarstva zdravlja dobija širu listu objekata. Tehničkim analizama ovih objekata vrši se bodovanje, zasnovano na jasno utvrđenoj metodologiji. U zavisnosti od toga kakvi su fizički uslovi objekta, sistemi grijanja, rasvjete, objekti dobijaju određeni broj bodova, na osnovu kojih se pravi rang lista. U cilju smanjenja troškova izgradnje ili rekonstrukcije, rad na objektima fokusiran po opštinama, odnosno formiraju se takozvani lotovi, gdje se vrši grupisanje određenog broja objekata koji treba da budu rekonstruisani u samo jednoj opštini.

U odnosu na održivi način finansiranja, prepoznajući da se može doći u situaciju da prestanu i donacije i krediti, kroz IPA projekat 2012, Direktor je tražio pomoć u dizajniranju finansijskog mehanizma za finansiranje mjera energetske efikasnosti. Ukazala je da ovaj projekat treba da pokaže više mogućih modela, uzimajući u obzir ograničenja, u smislu kapaciteta, postojećih institucija i finansijskih mogućnosti, odnosno da li će vodeća institucija biti Investiciono razvojni fond ili će biti osnovan novi fond za energetske efikasnosti kao institucija. Da li će se „punjenje“ tog fonda vršiti po principu „zagađivač ili potrošač plaća“, treba da budu rezultati projekta koji je u toku. Ukazala je i da je, po mišljenju Evropske komisije, u zakonodavnom smislu Crna Gora spremna na korišćenje grant šema, odnosno za pristupe fondovima u oblasti energetske efikasnosti, ali i da je preduslov za navedeno da Crna Gora ima sopstveni finansijski mehanizam. U odnosu na softver, ukazala je da problem predstavlja nedostatak znanja, od strane Mašinskog, Građevinskog i Arhitektonskog fakulteta u ovoj oblasti. U odnosu na neuspješne tendere, ukazala je da ni jedna prijava nije bila ispravna, u skladu sa procedurama koje su propisane Zakonom o javnim nabavkama. Što se tiče jedinica lokalnih samouprava, naglasila je da Zakon propisuje da opštine u Crnoj Gori moraju da znaju čime gazduju, koji su objekti u njihovom vlasništvu, za koje objekte plaćaju račune za energiju i vodu i koji su troškovi koje oni plaćaju za energiju. Navela je i da je Zakonom propisano da se sagleda stanje u opštini, da se napravi pregled onoga što se troši, ali da lokalne samouprave nemaju ove podatke.

Saopštila je da Ministarstvo ekonomije često dobija zahtjeve za pomoć jedinicama lokalne samouprave za rekonstrukciju zgrada opština, ali da nije sagledana realnost troškova za sistem javne rasvjete ili vodosnabdijevanja. Navela je da pojedine opštine ne posjeduju katastar objekata koji su u njihovom vlasništvu i istakla je da Ministarstvo/Vlada neće izaći u susret zahtjevima opština ukoliko nije urađen program energetske efikasnosti. Kada je u pitanju sankcionisanje, upozнала je Odbor da još uvijek nije korišćen mehanizam izricanja sankcija. U odnosu na inspekcijski nadzor, istakla je da Ministarstvo u prethodnom periodu nije utvrdilo Pravilnik o označavanju uređaja, kao ni Pravilnik o ekodizajnu uređaja, tako da tržišna inspekcija nije bila u mogućnosti da sprovodi nadležnosti ali da su pravilnici sada utvrđeni, i da se vrše obuke inspektora. Polazeći od pitanja sertifikovanja zgrada u javnoj upravi iskazala je očekivanje da će biti obezbijeđen odgovarajući softver, kao i da će od 2018. godine biti započeto sa sertifikovanjem kako bi se obezbijedio uvid u potrošnju svake zgrade. U odnosu na zgradu Skupštine Crne Gore upozнала je Odbor da je izvršen energetske pregled.

Kada je u pitanju Akcioni plan energetske efikasnosti Crne Gore za period 2013. – 2015. godine, navela je da se prema direktivi usvaja za određeni vremenski period i istakla da je isti i dalje na snazi imajući u vidu njegovo kašnjenje od pola godine prilikom donošenja (jun 2013. godine). Upozнала je Odbor sa činjenicom da je, u poređenju sa zemljama EU, potrošnja energije u Crnoj Gori iskazana u odnosu na BDP tri puta veća, dok je potrošnja energije iskazana po glavi stanovnika dva puta manja. U vezi sa tim, konstatovala je da je potrošnja

energije građana Crne Gore efikasnija od potrošnje u industriji. Saopštila je da Ministarstvo ima u planu da postigne održiv način rada i finansiranje, da u saradnji sa UNDP–om pokušava prevazići problem nemogućnosti finansiranja projekata od strane lokalnih smaouprave kao i da kroz novi Predlog zakona o javnom – privatnom partnerstvu pokušava obezbijediti zakonsku mogućnost za projekte energetske usluga kako bi se opštine mogle finansirati kroz projekte energetske efikasnosti.

Pomoćnik generalnog sekretara Zajednice opština Crne Gore, Saša Ščekić, naveo je da je u pripremi nova Strategija reforme javne uprave koja obavezuje organe javne uprave da u pripremi propisa rade analizu procjene uticaja propisa (RIA). Ukazao je da je Skupština Crne Gore usvojila Zakon o komunalnoj policiji za čiju primjenu nije bilo predviđeno izdvajanje sredstava iz budžeta države, međutim, usvajanjem zakona jedinice lokalne samouprave su morale obezbijediti sredstva za nabavku vozila i opreme čime je bilo dovedno u pitanje sprovođenje osnovnih nadležnosti, a time i mjere energetske efikasnosti. U vezi sa tim, naveo je da Zajednica opština godinama upućuje dopise Ministarstvu ekonomije, Vladi i EPCG obavještavajući ih da jedinice lokalne smaouprave ne plaćaju uličnu rasvjetu kao proizvodnu energiju.

Poslanik Goran Tuponja, u odnosu na odgovore na postavljena pitanja naveo je da je stekao utisak da u dijelu koji se odnosi na izradu softvera, u Crnoj Gori nema dovoljno znanja, te da se isti može uraditi angažovanjem firme ili eksperata iz regiona ili šire. U vezi sa obavezama lokalnih samouprava, ukazao je i na član 51 Zakona o efikasnom korišćenju energije, odnosno, obavezu vršenja nadzora od strane nadležnog ministarstva, te na potrebu kreiranja adekvatnog mehanizma za njegovu primjenu. Takođe iskazao je mišljenje da se akcioni plan odnosi na period 2013. - 2015. godinu i da trenutno postoji vakuum. Takođe, bio je mišljenje da određene podsticaje treba davati u slučajevima kada se premaše parametri definisani propisima.

Poslanik Srđan Milić, ukazao je da je paradoksalno da postoji usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom a loša dijagnoza u vezi sa energetske efikasnošću. Naveo je i da Uprava za imovinu gazduje objektima koji imaju najmanju energetske efikasnost ali da to ne predstavlja problem da svake godine dobiju 20 – 25 miliona eura, dok Direktorat za energetske efikasnost Ministarstva ekonomije dobija oko 1% gore navedenog iznosa. Postavio je pitanje da li se može dobiti podatak, a u vezi sa Budžetom za 2017. godinu, koliko se troši sredstava na energiju od strane državnih organa. Iskazao je mišljenje da je potrebno dobiti i podatak koliko se energije proizvede u državi, jer se po njegovom mišljenju, ne slaže sa onim što je fakturisano, kao i ukazao da je potrebno preusmjeriti trošenje sredstava u one djelove sistema koji bi doveli do koristi po društvo. Ponovio je da se ne slaže sa mišljenjima da u Crnoj Gori nema znanja za izradu softvera.

Predstavnica NVO „Građanska alijansa“, Sanja Rašović, podsjetila je na obavezu uspostavljanja sistema energetske menadžmenta u sektoru industrije, odnosno za primjenu zakonskih obaveza velikih potrošača u tom sektoru, kao i da u prethodnom periodu nijesu realizovane aktivnosti u ovoj oblasti. U vezi sa navedenim iskazala je interesovanje za aktivnosti koje se planiraju sprovesti u ovom dijelu.

Predsjednik Odbora, Aleksandar Damjanović, ocijenio je da je izlaganje predstavnika Zajednice opština bilo korisno i ukazao na situaciju na tržištu i aktivnosti u vezi sa postavljanjem javne rasvjete u pojedinim opštinama, kao i na potrebu da lokalne samouprave imaju plan ušteda za određeni period po osnovu ugradnje npr. novih sistema rasvjete. Podsjetio je i na član 20 Zakona o javnim nabavkama, odnosno, kako će se isti primjeniti kada je u pitanju najveća javna nabavka u Crnoj Gori, a to je autoput i kako se ostvaruju mjere energetske efikasnosti u tom projektu, koji nije javna nabavka putem tendera već direktna pogodba sa stranim investitorom, i ko će to kontrolisati.

Generalna direktorica Direktorata za energetske efikasnost u Ministarstvu ekonomije, Dragica Sekulić, u odgovoru na postavljena pitanja a u vezi sa lokalnim samoupravama i nabavkom opreme za javnu rasvjetu, a iz razloga što su iste počele to da realizuju putem javnih tendera, što po prirodi stvari nijesu javne nabavke, ukazala je da je pokrenuta inicijativa da se kroz Zakon o javno-privatnom partnerstvu to pitanje riješi. Na taj način, po njenom mišljenju, bi se omogućila detaljna analiza isplativosti različitih vrsta tehnologija. U vezi sa velikim potrošačima ukazala je da je donijet pravilnik, kojim je propisano na koji način se pripremaju i donose planovi velikih potrošača.

Predsjednik odbora, Aleksandar Damjanović, na kraju rasprave, podsjetio je da se od 1. maja 2011. godine u Crnoj Gori primjenjuje Zakon o energetske efikasnosti, odnosno, Zakon o efikasnom korišćenju energije, te da će se u junu 2016. godine, odnosno, sagledavanjem sprovođenja Akcionog plana, moći sagledati šta je urađeno u ovom petogodišnjem periodu. Takođe, ukazao je da i dalje očekuje pomoć i podršku nevladinog sektora u ovoj oblasti, kako bi se na što kvalitetniji način sagledali efekti mjera energetske efikasnosti.

Podsjetio je i na mogućnost predlaganja ocjena i stavova Odbora, povodom održane rasprave, odnosno, primjene Zakona o efikasnom korišćenju energije.

Druga tačka - PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSIGURANJU

Predsjednik Odbora, Aleksandar Damjanović, obavijestio je članove Odbora da je Ministarstvo finansija dostavilo dopis kojim je ovlašćena Ana Krsmanović, generalna direktorica Direktorata za centralnu harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije u javnom sektoru, da prisustvuje sjednici u svojstvu predstavnika predlagачa Zakona.

Takođe, predsjednik Savjeta Agencije za nadzor osiguranja, Branko Vujović, dopisom je obavijestio Odbor, da zbog ranije preuzetih obaveza nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici i da će ispred Agencije prisustvovati, Biljana Pantović i Ivana Vuletić.

Uvodno obrazloženje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju, pored Ane Krsmanović, dala je i Biljana Pantović, v.d. direktora Agencije za nadzor osiguranja.

U raspravi su učestvovali poslanici: Aleksandar Damjanović i Srđan Milić.

Odbor je, nakon rasprave, odlučio da podnese Skupštini sljedeći

IZVJEŠTAJ

Odbor se upoznao sa razlozima za donošenje izmjena i dopuna Zakona o osiguranju, saopštenim u uvodnom obrazloženju ovlašćene predstavnice predlagača, kojima se nastoji izvršiti usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU, kao i vršiti kontinuirano unapređenje regulatorne prakse i standarda supervizije shodno iskustvima iz dosadašnje primjene pravnih propisa i rješenja. Predstavnica predlagača saopštila je da se izmjenama i dopunama omogućava, između ostalog, transparentniji postupak za izdavanje saglasnosti kvalifikovanim imaocima prava, jednostavniji postupak izbora internog revizora, efikasnije djelovanje regulatora, postupak prenosa izdvojenih poslova osiguravajućih društava, oslobađanje obaveze ulaganja, te i da su prilikom izrade Predloga zakona uzeta u obzir uporedna rješenja iz okruženja.

Takođe, Odbor se upoznao i sa razlogom za predlaganje da se izmjene i dopune Zakona donesu po skraćenom postupku, saopštenim u izlaganju v.d. direktora Agencije za nadzor osiguranja, čime je ukazano na obavezu koja proizilazi iz usvojene pregovaračke pozicije Crne Gore sa EU za poglavlje 9 - Finansijske usluge, da se usklađivanje sa direktivama iz oblasti „Solventnost I“ izvrši do kraja 2015. godine i to u djelovima koji se odnose na: kvalifikovanog imaoca prava, rezerve za izravnjanje rizika, deponovanje i ulaganje sredstava kapitala, povjeravanje određene grupe poslova, kao i na dobijanje ovlašćenja za sticanje ovlašćenog aktuara.

Tokom rasprave, na Odboru je konstatovao da je Skupština Crne Gore, 17. novembra 2011. godine, donijela sedam zaključaka povodom usvajanja Finansijskog izvještaja, Izvještaja o radu i stanju Agencije za nadzor osiguranja za 2010. godinu, kojima je ukazano na brojne probleme na tržištu osiguranja i na aktivnosti koje se preporučuju realizovati u narednom periodu u cilju rješavanja istih. U vezi sa tim, istaknuto je da je u međuvremenu usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju koji nije uvažio zaključke¹ u dijelu koji se odnose na reosiguranje, kao i Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju koji, takođe, nije uvažio zaključke koji se odnose na položaj Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore.

Na Odboru je iznijeto mišljenje da je sa aspekta crnogorskog tržišta suviše brza dinamika usaglašavanja sa direktivama u određenim djelovima, kao što je ukidanje obaveze ulaganja i deponovanja 1/3 kapitala u imovinu u koju se ulažu sredstva tehničkih rezervi, kao i ukidanje ograničenja kod deponovanja i ulaganja. U vezi sa tim iskazana je dilema u pogledu obezbjeđivanja sigurnosti poslovanja društava koja su, poštujući zakonska ograničenja u dijelu tehničkih rezervi, ulagala sredstva u određene nekretnine i hartije od vrijednosti sa različitim prinosima. Polazeći od navedenog, ocjenjeno je značajnim da se Odbor informiše o efektima tih ulaganja odnosno da se uporede troškovi društava po osnovu tih ulaganja sa ostvarenim profitom, kao i sa iznosom koji bi država trebalo da prihoduje po osnovu njihovog poslovanja.

Na Odboru je ustanovljeno da se kroz izmjene i dopune Zakona o porezu na premije osiguranja, a koje je Skupština usvojila krajem decembra 2013. godine, dijelom uspostavio pravedniji sistem u plaćanju poreza na bruto premiju kao prihod države, povećavajući stopu poreza sa 3% na 9% i uz cilj da se to opterećenje ne prenese na građane kod obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Međutim, ukazano je da je Crna Gora jedina država u regionu koja nema nacionalno društvo za reosiguranje, kao i da nema vlasničko učešće u

¹ Zaključci Skupštine Crne Gore povodom usvajanja Izvještaja o radu i Finansijskog izvještaja Agencije za nadzor osiguranja i Izvještaja o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori u 2010. godini, objavljeni u Službenom listu Crne Gore, broj 57/13 od 16. decembra 2013. godine.

osiguravajućim društvima koja posluju na njenoj teritoriji. Iznijet je stav da se shodno skupštinskim zaključcima očekivala aktivnija uloga Agencije za nadzor osiguranja u prethodnom periodu, s obzirom na specifičnu povezanost vlasničkih struktura reosiguravajućih društava u inostranstvu i društava za osiguranje koja su u inostranom vlasništvu a posluju u Crnoj Gori, što ukazuje i na mogućnost odliva profita po tom osnovu.

Polazeći od prethodno navedenog, poslanici su ukazali da bi bilo svrsishodno učiniti dostupnim podatke o visini premije koju osiguravajuća društva plaćaju reosiguravačima u stranom vlasništvu, kao i o sredstavima koja se po tom osnovu gube odnosno koliko se na taj način umanjuje osnovica za obračun poreza na dobit, kao i utvrditi optimalne kriterijume za određivanje odgovarajućih stopa samopridržaja.

Takođe, tokom rasprave na Odboru, ukazano je na potrebu da Agencija, kao regulatorni organ, obezbijedi državi da maksimizira koristi iz oblasti osiguranja koja, uprkos produženom uticaju finansijske krize, ostvaruje pozitivne finansijske rezultate. Naime, poslanike je interesovalo koliko državni organi plaćaju osiguravajućim društvima, koja posluju u Crnoj Gori, po osnovu obaveza za osiguranje. U vezi sa tim, iskazano je mišljenje da ukoliko se ustanovi da je država najveći poslodavac osiguravajućih društava, navedeno će predstavljati jasan indikator potrebe za osnivanjem nacionalnog osiguravajućeg društva.

Nakon rasprave, Odbor je, sa četiri glasa „za“ i tri „uzdržana“ glasa, odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Aleksandar Damjanović.

Treća tačka - TEKUĆA PITANJA

Predsjednik Odbora, obavijestio je članove Odbora da se naredne sjednice planiraju za 21. i 28. mart 2016. godine a na kojim bi Odbor razmotrio primjenu Zakona o izmirenju obaveza prema radnicima Kombinata aluminijuma koji su, usled stečaja preduzeća, ostvarili pravo na penziju, Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR i Zakona o investicionim fondovima, kao i razmotrio Godišnji izvještaj o korišćenju finansijskih sredstava Skupštine i Službe Skupštine, sa Izvještajem o javnim nabavkama.

* * *

Sjednica je završena u 13:20 časova.

Broj: 00-63-07/16-

SARADNIK U SEKRETARIJATU ODBORA
Demir Mujević, s.r.

PREDSJEDNIK ODBORA
mr Aleksandar Damjanović, s.r.

133. sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, održana 7. marta 2016. godine

REZULTATI GLASANJA O PREDLOGU AKTA

NAZIV AKTA	„ZA“	„PROTIV“	„UZDRŽAN“
PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSIGURANJU	Zoran Jelić Veljko Zarubica Filip Vuković Rešid Adrović		Aleksandar Damjanović Srđan Milić Goran Tuponja